

ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΟΥΜΕ ΤΑ ΧΕΙΡΟΤΕΡΑ (Οκτώβριος 2009)

Συγγραφέας: ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΛΗΘΑΡΑΣ

Όλοι, πλέον, γνωρίζουν ότι αυτό που διακυβεύεται στην Κοπεγχάγη είναι το ίδιο το μέλλον του πλανήτη. Τον Δεκέμβριο, στην πρωτεύουσα της Δανίας, θα συζητηθεί το πόσο και πότε θα μειωθούν επαρκώς οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, προκειμένου να περιορίσουμε την υπερθέρμανση του πλανήτη μας. Η παγκόσμια θερμοκρασία έχει ήδη αυξηθεί κατά 0,74οC, σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Το νούμερο μπορεί να φαντάζει μικρό, αλλά είναι ήδη αρκετό για να δώσει το έναυσμα σε μια σειρά από αλλαγές του κλίματος.

Η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα, αλλά και τα περισσότερα κράτη-μέλη του ΟΗΕ έχουν ήδη δεχθεί πως το στοίχημα δεν είναι ο «μηδενισμός» της κλιματικής αλλαγής. Κάτι τέτοιο είναι πλέον αδύνατον. Το μείζον ζήτημα είναι η αποφυγή των χειρότερων επιπτώσεων αυτού του φαινομένου. Για να συμβεί αυτό, σύμφωνα με ατράνταχτα επιστημονικά δεδομένα, πρέπει η παγκόσμια θερμοκρασία να μην αυξηθεί πάνω από 1,5 έως 2ο C. Πώς, όμως, μεταφράζεται αυτός ο στόχος σε μειώσεις των εκπομπών;

Και σε αυτό το ερώτημα η απάντηση της επιστήμης είναι ξεκάθαρη: Οι παγκόσμιες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου πρέπει να μειωθούν κατά τουλάχιστον 80% έως το 2050, σε σχέση με τα επίπεδα του έτους βάσης 1990. Σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο, οι οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να προβούν σε μείωση των εκπομπών τους κατά 40% έως το 2020, σε σχέση πάντα με το έτος βάσης. Είναι επιτακτικής σημασίας να αποτελέσουν αυτοί οι στόχοι το βασικό περιεχόμενο της νέας συμφωνίας για το κλίμα στην Κοπεγχάγη. Οτιδήποτε λιγότερο θα αυξήσει υπέρμετρα το ρίσκο της καταστροφικής έκθεσης των ανθρώπων και των οικοσυστημάτων σε μη αναστρέψιμες αλλαγές του κλίματος.

Οι διεθνείς διαπραγματεύσεις για το περιεχόμενο της συμφωνίας εντείνονται. Αυτές τις μέρες συναντώνται στην Μπανγκόκ αντιπροσωπείες από 180 χώρες με στόχο να προχωρήσουν ένα βήμα παραπάνω στις -δυστυχώς- βαλτωμένες συζητήσεις.

- Η Ε.Ε. είναι δεδομένο πως έως σήμερα δεν παίζει τον ηγετικό ρόλο που επιδίωκε να διαδραματίσει.

-Στις ΗΠΑ, η διακυβέρνηση του «αρνητή της κλιματικής αλλαγής» Τζορτζ Μπους έχει αφήσει βαριά τη σκιά της, δένοντας εν πολλοίς τα χέρια του προέδρου Μπαράκ Ομπάμα.

- Η Ιαπωνία κινείται μπροστά, υπολειπόμενη όμως των αναγκών.

- Η Κίνα και η Ινδία δείχνουν διατεθειμένες να συνεισφέρουν σε μια καλή συμφωνία, αλλά όντας αναπτυσσόμενες χώρες, αναμένουν την ανάληψη πρωτοβουλιών εκ μέρους των ανεπτυγμένων χωρών, δηλαδή εκείνων που ευθύνονται ιστορικά για την κλιματική αλλαγή.

-Την ίδια στιγμή, τα μικρά νησιωτικά κράτη του Ειρηνικού απευθύνουν απεγνωσμένες εκκλήσεις στους ισχυρούς: «Ξυπνήστε, συμφωνήστε σε καλά μέτρα, ειδικά σε λίγα χρόνια θα σβηστούμε από τον χάρτη εξαιτίας της ανόδου της στάθμης της θάλασσας».

- Παρόμοια έκκληση απευθύνουν οι κάτοικοι των φτωχών χωρών της Αφρικής και της Ασίας, υπενθυμίζοντας τον κίνδυνο να χάσουν τις πατρίδες ή τη ζωή τους, εξαιτίας των ακραίων καιρικών φαινομένων ή της έλλειψης νερού και τροφίμων. Όλων όσα δηλαδή «φέρνει μαζί της» η κλιματική αλλαγή.

Η Ελλάδα δεν ανήκει στους μεγάλους ρυπαντές του κόσμου, όμως απευθύνεται και σε αυτήν η έκκληση των φτωχών, καθώς ανήκουμε στο κλαμπ των ανεπτυγμένων χωρών. Η μικρή μας Ελλάδα πρέπει, δυστυχώς, να χρησιμοποιήσει την ίδια έκκληση στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς βρισκόμαστε στη δυσάρεστη θέση να ανήκουμε και στο κλαμπ των χωρών που θα πληγούν υπέρμετρα από την κλιματική αλλαγή.

Στις 16 Σεπτεμβρίου, το WWF Ελλάς, σε συνεργασία με το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, ανακοίνωσε την έκθεση «Το αύριο της Ελλάδας», όπου περιέχονται προβλέψεις, βάσει μοντέλων, για την αλλαγή των κλιματικών συνθηκών στην Ελλάδα την περίοδο 2020-2050. Το κύριο συμπέρασμα της έκθεσης (που μπορεί

να βρεθεί στην ιστοσελίδα της οργάνωσης www.wwf.gr) δύναται να αποδοθεί με λίγες λέξεις: «ανυπόφορες πόλεις, απειλούμενος τουρισμός, δύσκολες μέρες για τη γεωργία, εθνικοί δρυμοί σε κίνδυνο, εξαιτίας της διογκούμενης κλιματικής απειλής».

Σήμερα εκλέγουμε κυβέρνηση. Από αύριο, ο νέος πρωθυπουργός οφείλει να αναλάβει διεθνείς πρωτοβουλίες και να επιδείξει την απαραίτητη πυγμή στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, ώστε στην Κοπεγχάγη τον Δεκέμβριο του 2009 να γίνει εφικτή η επίτευξη μιας ουσιαστικής συμφωνίας για το κλίμα.

Παρότι το τοπίο παραμένει ομιχλώδες, έχουμε ακόμα το δικαίωμα να παραμένουμε αισιόδοξοι. Γνωρίζουμε και συνεχώς αποδεικνύεται ότι η αποτροπή της κλιματικής αλλαγής είναι η μόνη βιώσιμη λύση όχι μόνο για το περιβάλλον και την ανθρωπότητα, αλλά και για την οικονομία. Μια καλή συμφωνία δεν θα στοιχίσει πάνω από το 1-4% του ποσού που διατίθεται παγκοσμίως για επενδύσεις και καταναλωτικά αγαθά. Μια καλή συμφωνία θα δώσει ουσιαστικό νόημα στην πολυφορεμένη έννοια της «πράσινης ανάπτυξης», φέρνοντας πολλές νέες πράσινες θέσεις εργασίας.

Αντιθέτως, μια κακή συμφωνία θα κοστίσει πολλαπλάσια, θα φέρει ακόμα περισσότερες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, θα προκαλέσει αναταραχές και κύματα περιβαλλοντικών προσφύγων και θα διατηρήσει το ίδιο φαύλο καθεστώς ανάπτυξης.

Στην Κοπεγχάγη, οι ηγέτες του κόσμου πρέπει να σταθούν αντάξιοι των περιστάσεων. Εννοείται ότι αυτό ισχύει και για το νέο μας πρωθυπουργό.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 4 Οκτωβρίου 2009, σ. 18.